

Kuva lainattu Wikiltä

ILMARI KIANNON "ETELÄNMATKAT"

Leppävaaran kansalaismuistipiiri Juhani Kinnunen 24. 4. 2014

ILMARI KIANNON JÄLJILLÄ Albergassa ja Sockenbackassa
Alkutiedot Raija-Liisa Kianto
Tietoja kirjasta PYHÄ RAKKAUS, sekä internetistä.
Lyckobo. Pitäjänmäki muistelee/Leena-Maija Tuominen
Leppävaaran karttaote ja merkinnät Arja Salmi
Lehti-ilmoitusten kopiot Raimo Heino ja Jarmo Oksanen
Runo kirjasta ILMARI KIANNON KAUNEIMMAT RUNOT

Ilmari Calamnius (Kianto) syntyi papin poikana Pulkkilan pappilassa 7. 5. 1874 kaikkiaan kahdeksasta lapsesta kuudentena. Ylioppilaaksi hän tuli Oulussa 1892, Fil.maisteriksi Helsingissä 1900.

Hän aikoi ensin sotilaaksi, mutta luopui ajatuksesta voidakseen keskittyä kirjailijan uralle.

Oli Kajaanissa lehmentoimittajana ja kielen (venäjä) opettajana ennen vuotta 1907.

Hän erosi kirkosta ja ryhtyi julistamaan uskonvapauden aatetta. Meni siviiliavioliittoon torniolaisen Hildur Molnbergin kanssa Ruotsissa, kun se ei Suomessa silloin olisi voinut tapahtua. Heille syntyi ensimmäinen lapsi, poika Kalevi, 26.1.1906 ilmeisesti Kajaanissa.

Vuonna 1906 kirjailija muutti sukunimekseen KIANTO.

Hän ehkä halusi v.1907 päästä lähemmäksi taiteen tuottamisen ja julkaisemisen valtavirtoja eli pääkaupunkiseutua. Vaimo oli myös kiinnostunut vilkkaammasta kulttuuritarjonnasta.

Ryhdyttiin etsimään vuokra-asuntoa pääkaupunkiseudulta hyvän liikenneyhteyden läheltä. Tässä suhteessa Alberga rautateineen ja viriävine huvilarakennusalueineen tarjosi jo mahdollisuuden. Huvilarakennuksia oli kyseiseen aikaan Mäkkylän virkatalon maille, vuokrapalstoille, valmistunut jo useita. Lintuvaaran palstoitus oli silloin vasta alullaan.

Kianto on kirjassaan PYHÄ RAKKAUS, vuodelta 1910, kertonut pienen poikansa Kalevin varttumisesta kolmen vuoden ikään, ja

sitten ankarasta sairaudesta, joka vei pojan hengen. Asuinpaikoista kertoessaan hän ei anna niistä selväkielistä selostusta, mutta vihjeistä voivat asioihin perehtyneet jotakin päätellä.

Asunto1. n. 1.10. 1907 alkaen.

Tältä ajalta on runo LIKELLÄ HELSINKIÄ

Asemalle 20 min. junamatka Helsingistä.

Kianto itse kävi asuntoon tutustumassa mutta ei tavannut omistajaa henkilökohtaisesti. Vuokrauksesta sovittiin puhelimesta. ”Huvila oli kaksikerroksinen, omistajaperhe ruotsinkielinen, asui yläkerrassa. Heillä oli nuori tytär.

Talossa oli kauniit kaakeliuunit. Aika lähellä asemaa, junan ääni kuuluu. Asemalta kävellään pimeän metsän läpi. Ikkunasta näkyy yksitoikkoinen kallio. Naapuritalossa kaunis portti”

Kalevi täytti 2v 26.1.1908.

Vuokralaiset eivät olleet tyytyväisiä etenkin siksi että asunto oli talvella kylmä ja omistajaperhe yöllä ja päivällä piti meteliä, joka varsinkin kirjailijaa häiritsi. Etsittiin uutta vuokra-asuntoa. Siitä kertoo oheinen lehti-ilmoitus.

Vuokrata halutaan.

Talviasunto, eristetty, ehdott. rauhallinen, lämmin ja valoisa, lik. Helsinkiä rautatien varr. halutaan vuokr. perheelle (noin 3 huon. & keittiö). Pyydetään ainoastaan luotettavia tarjouksia.
Vastaus: Maisteri **Kianto** **Alherga**

*Kianto etsii rauhallista vuokra-asuntoa,
lehti-leike keväältä 1908*

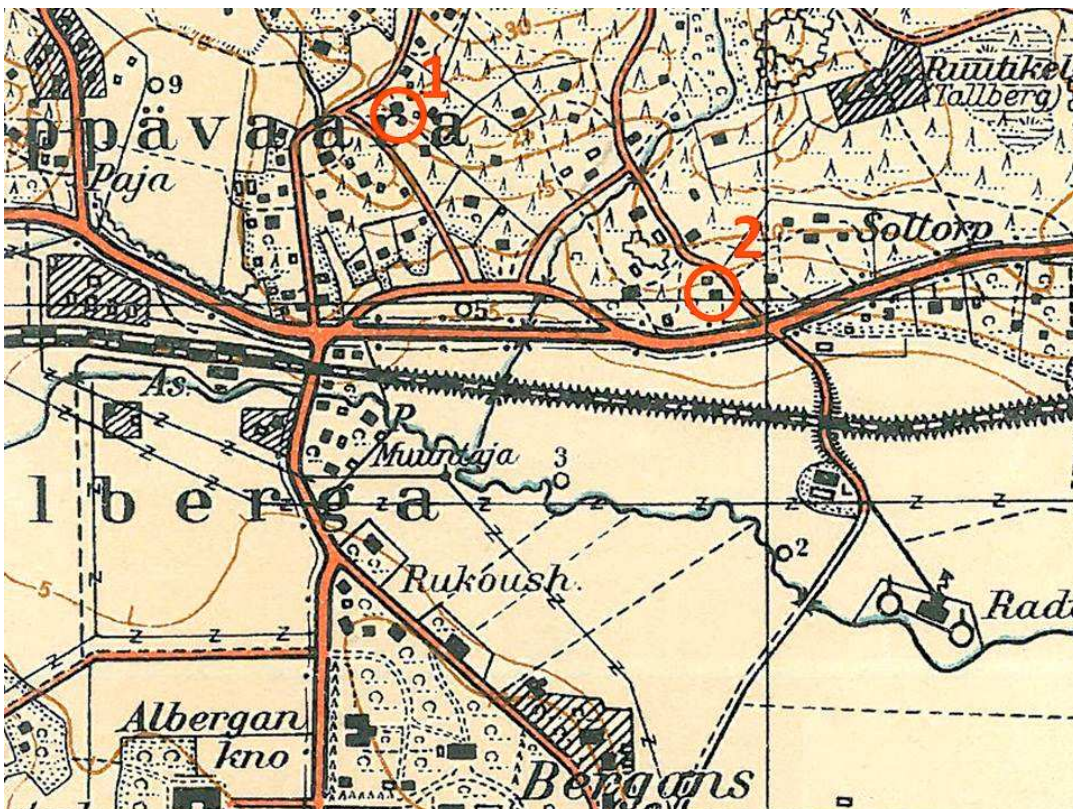
Uusi asunto löytyikin aivan lähialueelta.

Asunto2. n. 1. 2. 1908 alkaen.

Huvila oli ihan uusi eikä siinä ollut muita asukkaita. Tyttövauva Salmi Talvikki Cecilia, perheen toinen lapsi, syntyi nähtävästi Helsingissä 18. 2. 1908.

”Talo mäen rinteellä, männikön keskellä. Pihan takana kohosi kallioinen ylänkö, etualalla aukeni näköala yli laakean merenrantatasangon, jonka liepeellä näkyi satavuotinen vanha kartano. Pääkaupungin valtamaantie kaarsi aivan portin editse, mutta etäänpänä kohosi se suora pengser, jonka päällä ratakiskot lepäsivät. Akkunoista voi nähdä jokaisen paristakymmenestä junasta päivittäin. Asema kiljuntoineen sijaitsi lähes kilometrin päässä. Poika heilutti Helsinkiin menevälle isälleen, joka vaunusillalla seisten heilutti hattuaan”.

Kansalaismuistipiiristä löytyvän asiantuntemuksen perusteella molempien Albergan (Mäkkylän) asuinpaikkojen omistajat ja sijainti selvisivät, ja ovat merkityt oheiseen Leppävaaran karttaan.

Tämä huvila (asunto2) oli perheelle sangen mieluinen asunto, mutta se oli vuokrattu vain kesän tuloon asti. Kesäasuntoa oli ryhdyttävä hankkimaan kesäksi 1908. Siitä johtui oheinen ilmoitus.

Vuokrata halutaan.

Kesäasunto

jonkun isomm. veden rannalla talossa,
jonne pääsee suoraan rautatieasemalta,
suomenkiel. seudussa halutaan pien.
perheelle täyshoit. tai ilman. Pikainen
vastaus selityksineen: Kirjailija Kianto,
os. **Alberga** (Karjan r.)

Ilmoitus nähtävästi toimi ja kesäpaikka löytyi Ruovedeltä. Huonekalut saatiin talteen rautatieaseman makasiiniin. Täysihoitopaikkaa Kianto kutsui NIININIEMEKSI, joka oli laivareitin varrella. Siellä perhe vietti täsihoidossa unohtumattoman kesän. Ruoveden Niininiemi on VISUVEDEN kylässä. Kylän ”historioitsija” ei muista kuulleensa Kiantojen vierailusta mitään ja Niininiemen nimikin alkaa olla enää harvojen muistissa. Loppukesällä perheen äiti lähti seuraavaa talvikortteeria etsimään

ja matka suuntautui tutuille seuduille. Nyt asunto löytyi Sockenbackasta (Pitäjänmäeltä).

Asunto3. n. 1.9.1908 alkaen.

”Huvila sijaitsi kalliolla ja sinne johti mutkainen tie. Yläkerran huoneesta oli näköala merelle. Talossa oli torni. Huvilaa oli kutsuttu LYCKOBOKSI (ONNENPESÄKSI)”.

Rakennuksen osoite oli myöhemmin Taavinkuja 6. Sockenbacka, (Pitäjänmäki muistelee / Leena-Maija Tuominen)

Onnenpesäksi se ei Kiannon perheelle muodostunut. Esikoispoika Kalevi sairastui vakavasti. Hän ehti täyttää kolme vuotta 26.1.1909 mutta pian sen jälkeen vaikea sairaus (aivotuberkuloosi?) sai voiton.

Koko perhe siirtyi Kiannon kotiseudulle Kainuuseen, missä poika sitten kuoli nähtävästi 12.4.1909 ja haudattiin 16.4. ilman kirkollisia menoja.

Kianto ei kirjassa kerro mitään asumiseen liittyvää pojan kuoleman jälkeen. Näitä Leppävaaran ja Pitäjänmäen aikoja tarkoitten hän on kirjoituksissaan myöhemmin maininnut ”etelänmatkoista”. Kaiken aikaa hän oli ollut varsin kriittinen täkäläistä ”taajama-asumista” kohtaan. Hänellä alkoi kypsyä ajatus pysyvästä kodista Kainuussa.

Seuraavalla sivulla on pääosa ensimmäisen Alberganasunnon aikaisesta runosta LIKELLÄ HELSINKIÄ (Alberga 15.X.1907) Kirjasta Ilmari Kiannon kauneimmat runot.

LIKELLÄ HELSINKIÄ

(Junatunnelma)

Ihmiset oi, oi ihmiset,
rahan orjat ja raukat,
mihinkä olette eksyneet,
halujen halpain haukat?

Luonnon olette hyljänneet,
ylimmän ystävänne,
»huviloihinne» tuhlanneet
voimanne, elämänne!

Miksikä ette edemmäs
rientäneet rahoinenne?
Tuonne suojahan salojen
suurine summinenne?

Miksikä aivankuin karpäset
yhteen iskitte paikkaan,
toinen toistenne kiusaksi,
hyljäten vapauden raikkaan?

Houkkia kaikki te lienette,
muodista humaltuneita!
Sokeina synnytte — kuolette —
inhoten ihanteita!

Huviloitanne huomaten
aattelen apinoita:
Kaikki ne puihin kiipeilevät,
toinen ei toistaan voita.

Maalaisrauhaa te etsitte
sieltä miss' ei sitä kohtaa.
Tornejanne ma halveksin,
ylpeys niistä vain hohtaa.

Menkää kerrankin korpehen
suurine summinenne,
tuonne hoimahan honkien
nostakaa huonehenne!

Siellä teillä on tilaisuus
jotakin kaunista luomaan —
kansan kärsivän keskehen
valoa varoilla tuomaan!

Ei! Te ettehän ymmärrä
mikä on maalaisrauha ...!
Teillä on mielessä mukavuus vaan
siellä miss' sivistys pauhaa ...

Elämääänne en kadehdi:
sääliä vain se sietää.
Palatscitanne paheksin —
köyhä ne parhaiten tietää.